

SUBKULTURE IN SUBKULTURNE SCENE

KULTURA MED KULTURAMI

- Subkultura v kvalitativnem smislu, paralelno, kot kultura med različnimi drugimi kulturami.
- Subkultura = specifične kulturne prakse, pogled na svet, večinoma manjšinsko estetsko ustvarjanje in načini bivanja, obnašanja, mišljenja in videza, gradnja in ohranjanje posebnega življenjskega sveta v družbeno-kulturnem smislu.
- Poleg mnogih subkultur obstaja v družbi tudi mnogo dominantnih kultur (nacionalna, večinska, državno subvencionirana, ...).

Bistvena značilnost subkultur: so v nekih bolj ali manj očitnih opozicijskih odnosih z glavnimi kulturnimi tokovi v družbi.

SUBKULTURNE PRAKSE DEVETDESETIH

4 ravni sprememb (pri analizi subkulturnih fenomenov):

- Subkulture (kot tudi vsa kulturna sfera) so tesno povezane s spremembami v širšem okolju. Npr. prevlada informacijske, urbanizirane družbe; razvoj sredstev množičnega komuniciranja; višanje stopnje izobrazbe prebivalstva; globalizacija; razvoj potrošništva, ...
- Spremembe znotraj same skupine mladih.
- Spremembe znotraj obstoječih subkultur (spremenjene vrednote, nove zvrsti glasbe, novosti v načinu bivanja, estetskega ustvarjanja, ...
- Pojavile so se tudi popolnoma nove subkulturne prakse, z alternativami na področju estetskega ustvarjanja in življenjskega stila.

SUBKULTURA IN SUBKULTURNA SCENA

Subkulturne estetske in življenjske prakse 90ih:

- uporniške&subverzivne / apologetske,
- družbeno-ekonomsko in kulturno determinirane / stvar izbire,
- alternativa in mainstream hkrati.

Subkulture se nahajajo v prostoru med nadzorom in izogibanju nadzora.

Subkulturne prakse – razlike na treh ravneh:

- znotraj same subkulturne prakse
- med različnimi subkulturnimi praksami
- med njimi in dominantnimi kulturami

Subkultura in subkulturna scena sta dva vidika znotraj iste subkulturne prakse, povezana z nekaterimi prepoznavnimi zunanji znaki, oblikami oz. stili (skupen imidž, način oblačenja, glasba, rituali, način druženja, estetska ustvarjalnost, ...).

Scene izhajajo iz subkultur, njihove preteklosti in sedanosti, so vezane nanje, vendar delujejo v precej bolj družbeno sprejemljivi obliki.

Skupne značilnosti

- Povezuje ju neko osrednje zanimanje, skupni imenovalec, subkulturni fokus. Lahko so nostalgичne, progresivne, vezane na določeno glasbeno zvrst, etnično poreklo, spolno usmerjenost, življenjski stil, ...
- Sintetičnost – rekonstrukcija skozi dekonstrukcijo. Gre za vnovično razporejanje množice že obstoječih znakov in spreminjanje pomenov, novo kombiniranje elementov starega.
- Koncept skladnosti teh znakov. Gre za njihovo urejanje na nov način, za združevanje v novo celoto.
- Nižja stopnja determinacije z različnimi kulturnimi dejavniki. Npr. razrednost; etnična, verska, spolna, poklicna pripadnost; zvrst glasbe; videz; pripadnost določeni generaciji, ...

RAZLIKE MED SUBKULTURO IN SUBKULTURNO SCENO

Subkulturne scene so družbeno sprejemljiva, popularna, 'posplošena', dostopna različica subkultur. So stičišče med dominantnimi kulturami in subkulturami, so pogost prehod in blažilec med njimi.

Subkultura ➤, Subkulturna scena ↘

- Bolj zaznamovana v starem smislu, npr. z razredno, politično-ideološko, etnično pripadnostjo (sodobna družba = družba 'nove razrednosti' – različna družbena nasprotja ostajajo). Referenčna točka je zunanja.
- ↘ Veliko manj determinirane z razrednostjo, izobraženostjo, ... Značilna je večja prepustnost in fleksibilnost. Kulturna identiteta je predvsem pridobljena. Ne nanaša se na zunanjo determinirajočo referenco – izgublja se občutek subkulturne avtentičnosti.
- Vedno v opoziciji do vladajočih, dominantnih kultur. Je vedno tudi antikultura. Ne pristaja na kakršnokoli komercializacijo.
- ↘ Komercialni vidik integracije – večinoma so konstruirane s potrošništvom, underground in množična proizvodnja v kulturi se pogosto prepletata.
- Vedno politična, eksplicitno ali implicitno teži k uresničitvi določenih ciljev – na 2 načina: z uporom, s svojo prostovoljno izoliranostjo.
- ↘ Ideološki vidik integracije – niso politizirane ali ideologizirane: so prilagojene dominantnim kulturam, pristajajo na stanje v družbi in ga ne problematizirajo, naredijo ga bolj pestrega.

- Odnos dominantnih kultur do subkulturnega undergrounda je antagonističen – ta naj bi pomenil nevarnost za javni red, obstoječe kulturne vrednote, za kršitev normalnosti. Subkulture so opozicija njihovi hegemoniji. So tisto 'drugo': zbujajo nelagodje in strah; pomenijo konflikt.
- ☞ Scena ni opozicija, ampak dopolnitev dominantnim kulturam, so celo spodbujane. So tisto 'drugačno': fascinirajo, zabavajo, navdušujejo; pomenijo pomiritev.
- Pripadnost opredelujeta 2 dimenziji: podobnost navznoter (skupna identiteta, pripadati v celoti) in razlika navzven (biti drugačen od vseh – dominantnih kultur in drugih subkultur). Velja načelo kulturne ekskluzivnosti.
- ☞ Pripadniki so manj problematični za okolje, zato tudi njihova ločenost navzven ni tako izpostavljena. Ni nekih povezujočih ciljev. Skupinska identiteta je šibkejša, bolj ohlapna; celo kratkotrajna in hitro zamenljiva. Veljata načeli kulturne integrativnosti in kumulativnosti.
- Vključujejo širok spekter doživljanja sveta in pogleda nanj, estetske ustvarjalnosti in načinov življenja, specifično držo do drugih, zabavo, srečevanja, prireditve, ... Značilna angažiranost, kritičnost, doslednost, discipliniranost, protest, ...
- ☞ Najpomembnejši vidik skupinske pripadnosti – zabava, igra (npr. množična prireditve na prostem). Značilna odprtost, sproščenost, hedonizem, brezskrbnost, veseljaštvo, ...
- Natančno oblikovan kulturni fokus – bistvene skupne značilnosti, znaki prepoznavanja, barve, motivi, specifično vedenje, izražanje, ustvarjanje, ...
- ☞ Ni več konsenza glede temeljnega kulturnega fokusa. Mešanje elementov stila matične in drugih subkultur.
- Stil (videz, oblačila, dodatki, frizure, ...) izdelan ali predelan doma oz. v krogu same subkulture.
- ☞ Vse se da kupiti. Stil prevzamejo tudi nepripadniki subkulture ali scene. Postane konfekcijski in trendovski, a še vedno inovativen (kombiniranje različnosti).

(SUB)KULTURA NI VSA

- Subkulture in subkulturne scene izražajo družbene in kulturne spremembe, jih tudi same povzročajo ali sooblikujejo.
- Drugačnost, nenormalnost in izolacija postajajo nekaj običajnega, način bivanja v družbi; nič ni nenavadno ali nedopustno – vse je dovoljeno.
- Subkulturne scene brišejo razlike med dominantnim in subkulturnim diskurzom, subkulture pa ga vedno znova vzpostavljajo.